

Aneomonen

Medlemsblad för
Hallsbergs Naturskyddsförening
Nr 1 2022

Innehåll

Ordföranden har ordet.....	3
Verksamhetsberättelse 2021.....	5
Vädersolar	10
På jakt efter svarta fläckar	12
Lundby äng.....	14
Kerstin P Miljöprofil.....	15
Årsmöte	16
Aktiviteter 2022.....	17
Här sker årets aktiviteter	21
På programmet.....	22

Omslagsbilderna

En riktig vinter och en fin vår. När såg du det senast i dessa allt varmare klimattider. 2010 kunde vi uppleva årstiderna. I Tripphult fanns underbara skidspår medan solen sken lågt bland tallarna och i början av mars, när snötäcket legat i månader utan töväder, var spåren många på "savannen" utanför vårt hus.

I maj vandrade jag och sambon i Snavlunda äng. Se baksidan. Då var det vår! En sådan vår hoppas vi på i år också, och att det blir fint väder den 8 maj. Se programmet!

/Sture Hermansson

Hallsbergs Naturskyddsförening

hallsberg.naturskyddsforeningen.se
www.facebook.com/HallsbergSNaturskyddsforening
krets.hallsberg@gmail.com

Kontaktpersoner:

Anders Bolinder 073-423 38 77

Sture Hermansson 072-721 35 87 redaktör
för Anemonen och hemsidan

På vår hemsida finns mera:
förutom programmet finns länkar,
bilder från aktiviteter, gamla nummer av Anemonen mm.

Tubkikaren

Föreningen äger en tubkikare som kan vara till stor glädje vid fågelstudier.

Lånas ut gratis till medlemmar.

Sture Hermansson 072-721 35 87
sture@sturehermansson.se

Klubbstugan

Föreningens klubbstuga, det gamla torpet i Herrfallsäng, kan hyras av medlemmar för 100:- per dygn.

Ordföranden har ordet

Idag när jag äntligen sätter mig till rätta för att skriva några ord till er alla, är det redan den 4 januari 2022. Jag får börja med att önska er en God fortsättning på det nya året och en förhoppning om att ni fått vara friska och så får förbli.

Idag om precis en månad ska de Olympiska spelen i Peking dra igång. Och vad som redan dragit igång är den nya varianten av Covid 19. Nu är det Omikron, som först upptäcktes i Sydafrika, som sprider sig med vindens fart efter Deltavarianten. Varje nyhetsprogram man lyssnar till, så diskuteras Coronan. Tänk att det kan finnas så mycket att säga, men det upptäcks nya saker mest hela tiden. Tänk om alla kunde vaccinera sig och vara noga med handhygien och hålla avstånd. Hur mycket har det inte tjatats om det och ändå sprider smittan sig! Ja, det är ett gissel som vi kommer att få leva med.

Nu gäller det att ha vaccinationspass och legitimation med sig om man ska på någon större tillställning. Igår tog vår kassör och tillika sekreterare Ingrid Ohlsson och jag tåget till Örebro för att gå på bio. Vi visade upp våra pass, legitimationer och biljetter och vandrade in i biosalongen för att se Mobergs Utvandrarerna. Vi var i god tid och det var lugnt och fridfullt i salen. Med det menar jag, att vi var helt ensamma! Så började reklamen och den höll på och höll på och höll på, så vi började undra, om vi hamnat i rätt salong, för filmen skulle ha börjat för längesedan. Till slut kom i alla fall filmen igång och dörrarna stängdes och vi var fortfarande allena i salen. Tänk, jag har aldrig varit på bio tidigare och haft en hel biosalong för oss själva. Efter föreställningen gick vi och åt lunch på en Kinesrestaurang och även där var det bara vi. Ingen mer satt där och åt. Ur Coronasynpunkt var denna måndag förmiddag en perfekt tidpunkt att ge sig ut!

Måndagen den 20 december hade Kommunfullmäktige sitt sista sammanträde för året i Alléskolans aula.

Det började med utdelning av 2021 års stipendier. Kommunen delar ut fyra stipendier Årets eldsjäl, idrottsutövare, kulturstipendium och Årets miljöprofil. I år tilldelades Kerstin Pettersson, som är med i vår styrelse, priset som Årets miljöprofil.

Innan utdelningen hade jag mejlkontakt med kommunen och kommunstyrelsens ordförande Magnus Andersson. Plötsligt ringer min telefon och jag ser att det är Magnus som ringer. Hallå, hej det är Ingela. Hallå det är Magnus, jag hör dig inte! Hallå, hallå du hörs bara mycket svagt. Jag hade inga problem, jag hörde mycket väl vad Magnus sa, men det blev ju lite ensidigt, med bara en talare. Nu hör det till saken, att fodralet till min telefon hade gått sönder och för att inte tappa telefonen i golvet hade jag tejpats ihop det hela. Jag aktade mig mycket noga för att inte tejsa igen hålet för kameran, men där tog förståndet slut! Jag kontaktade brorsan och efter lite funderande undrade han om jag fått skit i mikrofonen? Den sitter i nederkanten ungefär där du pratar! Hm, ja där var det väldigt mycket tejp! Visst är jag jätteteknisk?

Vädret är som det är. Ena dagen snöar det och man får sopa bilen och skotta snö. Nästa dag regnar och töar det och så är det barmark igen. Och plötsligt är det jättekallt och spolarvätskan i bilen fryser. Inget kul!

Utanför mitt köksfönster har jag min fågelmatning. Det är som att ha bio hemma. Jag köper olika fågelfröer i säckar och hinkar och sedan gör jag min egen blandning. Det tycks vara uppskattat av diverse djur. Mest har jag pilfinkar och i vinter har jag även haft många bergfinkar. Och ibland gästas jag av några stenknäckar. Men även ekorren har varit en trogen gäst. Den är bara för rar, lite grå på sidorna och brun svans!

En förmiddag dök fyra rådjur upp utanför rutan. Även de gillar frön och försöker sig på att äta ur automaten. Jag har även haft besök av två par gräsänder. De har gått i snön och bokat med sina näbbar. Trevligt och annorlunda besök kan jag tycka. Jag har ju varken damm eller bäck att bjuda på.

I höst har jag varit ute med "gubbarna" Sture Hermansson och Gunnar Hurtig. Vi tre har tillsammans utgjort programgruppen och varit ute och rekognoscerat. Det har varit ett nöje, att få vara ute med dessa herrar, som kan och vet så mycket om naturen och olika platser. Vi hoppas, att ni ska tycka att vi fått till ett trevligt och omväxlande program. Och det är inte förbjudet, att komma med förslag till oss både vad det gäller program, styrelsemedlemmar och speciellt förslag till en kommande valberedning. Tyvärr lyckades vi inte få till en valberedning vid förra årsmötet, så överraskad jag blir!!! Nu försöker vi själva i styrelsen få till folk, som vill vara med och det ska vi väl lyckas med, men det är ju inte så det ska vara!

Om nu inte Coronan sätter käppar i hjulet, ska vi ha vårt årsmöte på Åsen onsdag den 2 mars. Då kommer Torbjörn Arvidson och visar bilder från året som gått. Han bjuder på mycket trevligt allt från fåglar, fjärilar till blommor. Då hoppas jag verkligen att ni tar er tid och kommer. Varmt välkomna!

Enligt medlemsregistret ska vi i

Hallsbergs Naturskyddsförening vara 308 medlemmar nu. Jättekul, att vi är så många! Men var är ni alla? Jag har ju bara träffat en bråkdel av er! Kom med på våra möten och förgyll våra programpunkter!

Och så till sist, vill jag önska er alla en fin vinter och förhoppningsvis en härlig vår!

Ingela Wallin

Verksamhetsberättelse 2021

Styrelsen presenterar härmed verksamhetsberättelsen för år 2021.

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordförande Vakant / Ingela Wallin
Före resp. efter årsmötet 17 juni 2021
Vice ordf. Sture Hermansson
Sekreterare: Arne Holmer / Ingrid Ohlsson. Före resp. efter årsmötet 17 juni 2021
Kassör Ingrid Ohlsson
Övriga ledamöter:
Kerstin Pettersson
Kerstin Johansson
Anette Nilsson
Monica Nilsson
Irene Eriksson
Maria Eriksson
Gunnar Hurtig
Anders Bolinder
Per Karlsson Linderum

Styrelsemöten:

Med anledning av den rådande pandemin hade vi för andra året i följd begränsade möjligheter att träffas på våra planerade möten. Det första mötet den 28 januari skedde därför via Skype, liksom mötena den 15 april och 6 maj. Direkt efter årsmötet den 17 juni hölls både ett konstituerande möte och ett styrelsemöte i Herrfallsäng. Den 25 augusti kunde vi träffas "fysiskt" i stugan i Herrfallsäng. Vid det tillfället blev även avgångne sekreteraren Arne Holmer högst välförtjänt avtackad för sin mycket långa och trogna tjänst i föreningen. Vid mötena den 13 oktober och 8 december kunde vi träffas i en lokal, med avstånd. Då fanns även möjlighet att delta digitalt för dem som så önskade.

Möten, konferenser och kurser:

Digital kretskonferens 24 januari

Sture Hermansson deltog i denna och lämnade en rapport till styrelsen. Det talades mycket om skydd av skogar och om klimatet.

Digital kurs om vattennätverk och strandskydd

Kerstin Johansson deltog och lämnade en rapport. Det finns planer att starta ett vattennätverk i länet. Mia Svedäng från Riks berättade om nya regler och anvisningar angående bebyggelse i strandnära miljö.

Digital länsstämma 28 april

Silke Frank valdes till ordförande för Naturskyddsföreningen i Örebro län. Stämman ålade kretsarna Örebro, Askersund, Degerfors och Hallsberg att ta fram en person vardera till valberedning. Örebrokretsen är sammankallande i valberedningen.

Sture Hermansson, Anette Nilsson, och Anders Bolinder deltog.

Digital riksstämma 26 maj – 2 juni

Ingen deltog från vår förening.

Hopajolas årsmöte 7 september

Årsmötet var förlagt till Rånneå, vid sjön Tysslingen. Ingrid Ohlsson var vårt valda ombud. Även Ingela Wallin och Arne Holmer deltog. Före mötet informerade Anna Eklund, projektledare på Hjälmarens Vattenvårdsförbund, och kommunekologen i Örebro, Per Wedholm, på temat "Varför mår Tysslingen inte bra? Vad sker i området nu?" Hopajola har gett bidrag till naturvårdsåtgärder vid Tysslingen.

Natursnokarna, vår barn- och familjeverksamhet

Natursnokarna fick på grund av pandemin en trög start, men har nu kommit igång. Under senare halvåret har man haft ett antal aktiviteter, både i öppna träffar och i en sluten grupp.

Utflykt till gårdar med ekologiskt och närodlat

Kumlakretsens Handla miljövänligt-grupp anordnade lördagen den 16 oktober en mycket trevlig resa till några platser i länet där man kunde inhandla ekologiska och närodlade varor av olika slag. Vi besökte bl.a. Källsprängs gård i

Åsbro, Rönne Trädgård, Ull och Skinn, Bengtstorp i Närkesberg och Fiskar'n i Göksholm.

Skrivelser och kontakter med myndigheter och organisationer:

Hallsbergskretsen är medlem i Föreningen Vibybygden. Vi får löpande rapporter från Rune Torstenson, som är vår representant. Vi är även betalande medlemmar i Hjälmarens Vattenvårdsförbund och Nyköpingsåarnas Vattenvårdsförbund.

Föreningen Vibybygden

Medlemskapet medför att vi sedan flera år tillbaka har ansvar för röjning och städning av en sträcka av naturstigen längs västra stranden av Vibysjön. Detta har skett vid flera tillfällen under året.

Hopajola

Hallsbergskretsen har fått tre holkliknande broschyrhållare för Hopajolas guideprogram. Dessa hållare har monterats på tre platser i vår kommun, Stocksätter, Broby äng resp. Herrfallsäng, och ska under året hållas påfyllda med guideprogram.

Utvidgning av naturreservatet Herrfallsäng med 15 hektar

Vi har fått möjlighet att yttra oss om förslaget. Den nya delen av naturreservatet ligger på södra sidan av Skogaholmsvägen och består idag till största delen av skog. Enligt den nya skötselplanen ska området steg för steg, och under lång tid, återskapas till att se ut som det gjorde för 150 år sedan. Därmed kommer hela reservatet när allt är klart att bestå av ett område med slåtterängar, trädbevuxen kalkgräsmark, kärr och betad skog. Vi har inget att erinra mot dessa planer, istället välkomnar vi dem.

Stugan i Herrfallsäng

Vår klubbstuga är i behov av underhåll. Efter kontakt med Länsstyrelsen, som vi hyr av,

fick vi löfte om att fönstren kommer att kittas och målas om. Även dörren ska målas om. Vid besök på senare tid kunde vi konstatera att arbetet till stor del har utförts.

Nya naturreservatet Lundby äng

Vi fick yttra oss om Länsstyrelsens förslag till beslut om naturreservatet. Vi påpekade endast något korrekturfel. Vi fick senare även möjlighet att yttra oss om förslaget till informationstavla vid det nya reservatet, som kommer att invigas år 2022. Förslaget såg bra ut och vi hade inget väsentligt att tillägga eller ändra i texten eller bilderna.

Vindkraftverk i Dovrasjödalen

Hallsbergs kommun tillstyrkte i september företaget Stena Renewable AB:s reviderade ansökan till Länsstyrelsen om att bygga tre vindkraftverk, 270 m höga, vid Dovra sjöar. Företagets ursprungliga plan var att bygga sju stycken, varav fyra i omedelbar närhet till den norra sjön. Denna avslogs av kommunen, som har vetorätt när det gäller vindkraft.

Kommunen skärpte efter företagets revidering villkoren som ställs för tillstånd: Buller- och skuggberäkning ska först godkännas och inkludera lågfrekvent buller. Skuggstyrning ska installeras på vindkraftverken om det visar sig att skuggtiderna är över de av

Den gamla anslagstavlan vid vår stuga i Herrfallsäng var dålig. Gunnar ordnade en ny att sätta på stugan

Boverket rekommenderade värdena.

Hallsbergskretsen hade på ett tidigt stadium, tillsammans med andra naturorganisationer och närboende, protesterat mot planerna på fler vindkraftverk än de som redan finns i detta känsliga natur- och rekreationsområde. Våra protester kvarstår även efter revideringen av den ursprungliga planen.

Vindkraftsparker i området kring Brevens tallskogar

Den 25 september invigdes det 1600 hektar stora naturreservatet Brevens tallskogar i gränsområdet mellan Örebro och Östergötlands län. Företaget Stena Renewable AB planerar nu att bygga vindkraftsparker i två områden som direkt gränsar till naturreservatet och i ett tredje område några kilometer därifrån.

Våra protester mot dessa planer framfördes i en insändare i NA den 22 september 2021, skriven tillsammans med Östernärkes naturvårdsförening och Brevens natur- och kulturmiljöförening. De 49 verk som planeras utgör tillsammans med vägar, ledningsdragningar och tillsynstrafik ett stort hot mot djur- och fågelliv i området, inklusive det nya naturreservatet Brevens tallskogar.

Vindpark Mörtsjö

I området runt Mörtsjö i Östergötlands län planerar Stena Renewable en ny vindkraftspark med upp till 34 stycken 270m höga vindkraftverk. Huvuddelen av området ligger i Finspångs kommun, men en del av det i Hallsbergs kommun. Vi har lämnat kritiska synpunkter till planerna.

Det planerade området gränsar direkt till naturreservatet Brevens tallskogar och ligger alldeles för nära Natura 2000-områdena Motala ängar och Tyresfall.

Området är dessutom alldeles för dåligt inventerat och dess naturvärden är dåligt kända. En stor inventeringsinsats måste föregå ett beslut om bygge av vindkraftverk i detta område.

Kommunala ängsmarker

Kommunen har ansökt om LONA-bidrag för skapande av ängsmark för att gynna pollinerande insekter. Vi har lämnat synpunkter och förslag till den trädgårdsansvarige på kommunen, bl.a. att anlägga en ängsliknande yta i närheten av Hembygdsgården.

Detaljplan för Kvarsätter

Vi har fått information om att man gör området mer stadsmässigt. Vi har svarat följande: Att man bygger längs stränderna där är knappast något vi kan klaga på då där redan har byggts privata tomter. Allmänt är vi dock tveksamma till de nya möjligheterna för Sveriges kommuner att bygga nära stränderna. Att man i Kvarsätter bättre organiserar vatten och avlopp är bara positivt.

Broby äng

Vi fortsätter att ta visst ansvar för det kommunala naturreservatet genom röjning av vandringsstigen. De åtgärder som kommunen ansvarar för har inte heller detta år skötts på det sätt vi förväntat oss. Ängen har inte slagits någon gång under säsongen, trots löften att det skulle ske två gånger. Däremot hade man röjt bort några mindre träd runt ekarna i början av stigen, dock utan att först samråda med oss, något som den nyligen framtagna skötselplanen föreskriver. Sent på hösten framkom att orsaken till den uteblivna slått var att det regnat så mycket att marken blivit alltför blöt och mjuk för att köra på med tunga maskiner. Eftersom det faktiskt är möjligt att slå ängsmark även på våren, hoppas vi nu på att så kommer att ske till våren 2022.

Naturreservatet Glottrakärret

Kretsen har fått möjlighet att yttra sig om bildandet av naturreservatet Glottrakärret, beläget väster om Hjortkvarn. Det handlar om länets största översvämningsskärr, där Per Karlsson Linderum vid sin inventering hittat 35 arter av trollsländor. Vi har svarat Länsstyrelsen att vi inte har något att erinra mot denna reservatsbildning.

Miljövänliga veckan, vecka 40

Kretsen anordnade en utställning och tipspromenad på Hallsbergs bibliotek, med affischer och övrigt material från Naturskyddsforeningen.

Årets miljöprofil 2021

Glädjen blev stor när det stod klart att vår styrelsemedlem Kerstin Pettersson utsetts till Årets miljöprofil av kommunstyrelsen. Hon fick priset för att hon under många år sett som sin uppgift att plocka upp skräp som folk slänger på gator och torg, när hon ändå går förbi. Hon tänker att vi måste vara rädda om vår natur och inte förstöra den. En berömvärd tanke som nu lyfts och får sin belöning.

Anemonen

Vår föreningstidning har som vanligt utkommit med två nummer, med Sture Hermansson som redaktör.

Hemsidan

Sture Hermansson har huvudansvaret för vår hemsida. Den har adressen <https://hallsberg.naturskyddsforeningen.se>.

Föreningsmöten och exkursioner i vårt program:

Pandemin och alla restriktioner präglade i högsta grad även år 2021 och många av våra planerade aktiviteter ställdes därför in eller flyttades fram i hopp om att de skulle kunna genomföras senare.

Lördag 13 mars Ugglekväll ställdes in.

Lördag 10 april Igeln

Kumlakretsen ansvarade för denna aktivitet med tranor och korvgrellning vid fågelsjön. 10 personer deltog.

Lördag 24 april Tomta hagar ställdes in.

Lördag 8 maj Vårpromenad vid Säbylund

Söndag 9 maj Årsmötet flyttat till 17 juni.

Lördag 15 maj Brevens tallskogar inställt

Lördag 22 maj Bioblitz i Dovrasjödalén på Biologiska mångfaldens dag

Denna aktivitet arrangerades tillsammans med Hopajola och andra naturföreningar i länet:

Närkes Ornitologiska Förening guidade besökare och såg eller hörde

många fåglar. Owe Nilsson från Örebro Läns Botaniska Sällskap hittade 90 olika växter och Sture Hermansson fann hela 16 olika mossor. Alla dessa fynd rapporterades till Artportalen. Kerstin J. satte upp en tipspromenad med början vid P-platsen. Sent på kvällen försökte Sture och några till att locka nattflygande insekter till ett uppsatt lakan, belyst med UV-lampa. Tyvärr med klen resultat. Endast tre insekter behagade dyka upp.

Lördag 5 juni Naturnatten: Skåle

Denna aktivitet arrangerades tillsammans med Kumlaforeningen. En grupp ”besteg” Skåle klint och beundrade utsikten allra högst upp. En annan grupp botaniserade i ängarna vid gården. Därefter samlades alla för trevlig samvaro vid grillplatsen i den sena sommarkvällen. 22 deltagare.

Torsdag 17 juni Årsmöte i Herrfallsäng

Äntligen kunde vi genomföra det framflyttade årsmötet. Det skedde utomhus, i naturreservatet, där vi samlades i skuggan av stora hasselbuskar. Ett par personer lämnade styrelsen och avtackades med presenter, Arne Holmer och Maria Eriksson. Arne, som varit styrelsemedlem och sekreterare i föreningen sedan den bildades för 32 år sedan fick bl.a. en fin ”bukett” i form av ett bildkollage med foton på styrelsekamraterna. Ingela Wallin valdes efter ett års uppehåll åter till ordförande. 23 deltagare.

Söndag 20 juni Fasaskogen

Kristina Liljegen från Kumlakretsen organiserade denna heldagsutflykt i södra

Knoppande knärot lockade fotografer

Kilsbergen. Fasaskogen är samlingsnamnet på flera reservat. Ett nät av gångstigar binder samman de olika reservaten, med namn som Jätteberget, Övergivsmossen, och platser som Tunntappen, Grytbäcken och Sägerfallet. Det fanns en lättare och en mer krävande vandring att välja mellan i det varma vädret. Jätteberget var ett spännande särskilt blockrikt område, som flera besökte.

Onsdag 30 juni Sommarkdag i Ekenäs

Naturpromenad och grillning vid Kumlaföreningens stuga.

Lördag 3 juli Dovrasjöddalen

Vandring i sommartid runt norra Dovrasjön. Sture Hermansson guidade.

Fredag 23 juli Slätter i Ekenäs

Vi hjälptes åt att slå vid Kumlaföreningens stuga. Traditionell silllunch efteråt.

Lördag 14 augusti Blommor och nattflygare i Herrfallsäng

Månadens reservat hos Hopajola och Länsstyrelsen

En lördagskväll med naturupplevelser i sensommartid.

Kl 19.00 gick vi en vandring och hittade några kvarvarande blommor i ängen, bl.a. skogsknipprot och skogsbingel. En större vårtbitare landade på Ingallills färgglada jacka. Kl 21.00 tändes grillbrasan och samtidigt startade uppsättningen av nattfjärils- och fladdermusutrustningen. Trots ett lättare regn kom några olika nattfjärilar till UV-lampan, bl. a ett kopparbrunt jordfly. 25 deltagare.

Lördag 4 september Svamputflykt

Den ursprungliga planen var att åka till Skepphultabeståndet för att leta svamp. Detta fick hastigt ändras till Sandviksbaden, Skåle, där det finns en större P-plats, eftersom det oväntat dök upp ca 15 personer från Kinesiska föreningen i Örebro, i flera bilar. En stor mängd svampar samlades in, men genomgången blev inte fullständig. Arne Holmer gjorde en lista på ca 30 svampar som med säkerhet kunde bestämmas. 34

personer deltog.

Lördag 18 september Kvismaren

Tranor, gäss och havsörn observerades bland annat. 22 personer deltog.

Fredag 8 oktober Hallsbergsmarken inställd

Onsdag 20 oktober Värmeverket i Pålsboda

Vi gjorde ett studiebesök på det privatägda värmeverket i Pålsboda och fick en grundlig guidning av hela anläggningen. För närvarande är 158 fastigheter anslutna till fjärrvärmenätet. För värmeproduktionen används nära 100 % lokalt producerad förnybar råvara, restprodukter från skogar som avverkats nära Pålsboda. 22 deltagare.

Söndag 14 november Medlemmarnas bilder

Verksamhetsåret avslutades på traditionellt sätt i Kantakrogen i Hallsbergs hembygdsgård med bildvisning av flera av föreningens flitiga och skickliga fotografer. Till kaffet serverades god pumpapaj med sylt och vispgrädde, även detta snart en tradition. 14 deltagare.

Medlemsantalet

Senaste rapporten från rikskansliet angav 308 medlemmar inräknat familjemedlemmar.

Ekonomi

Beträffande ekonomin hänvisas till särskild berättelse.

Slutord

Hallsbergskretsen har på grund av pandemin även det gångna året haft färre aktiviteter än vanligt tillsammans med Naturskyddsföreningen i Kumla. Några har det dock varit, och vi tackar för det goda samarbetet och ser fram emot ett fortsatt sådant.

Slutligen tackar vi medlemmarna för visat förtroende och önskar föreningen fortsatt framgång i verksamheten.

Styrelsen

Hallsberg i januari 2022

Vädersolar

Text: Sture Hermansson och Kerstin Johansson.

Foto: Sture Hermansson

Ibland kan man få naturupplevelser genom att titta uppåt.

När det finns tillräckligt mycket välformade iskristaller i luften, inte snökrystaller utan små sexkantiga plattor eller cylindrar av is, kan man få se intressanta optiska fenomen runt solen. En dag i januari för några år sedan när jag vikarierade på Alléskolan ringde min sambo på lunchrasten och undrade om jag hade sett solen. Det hade jag inte, men eftersom jag befann mig i matsalen kunde jag gå ut och se skådespelet i bilden ovan.

Den ringformade regnbågen kallas halo och på båda sidor längs med det horisontella bandet syns vädersolar.

Vädersolar uppfattades förr som allvarliga varsel. När ett vädersols-fenomen visade sig över Stockholm på Gustav Vasas (eller var det Johan III:s) tid väckte det stor uppmärksamhet och dess mening behövde tolkas. En målning av fenomenet sattes upp i Storkyrkan och

finns där fortfarande.

29 november i fjol såg Kerstin och Sören det fantastiska solfenomenet på nästa sida. Här fanns inte bara halon och bisolarna. Halon var krönt av en dubbel krona! Vad hade Gustav Vasa trott om han sett den.

Den undre av de båda bågarna kallas tangerande båge och den övre Parrys båge (efter polarforskaren William Edward Parry som upptäckte den när han sökte Nordvästpassagen 1820). På Sörens bild syns också en vertikalpelare och ett par svaga linjer i ungefär 45 grader från solen.

Halofenomenen är ofta kortvariga så det gäller att vara uppmärksam. De är dessutom vackrare "live" än på foto eftersom iskristallerna hela tiden rör sig och glittrar på olika sätt.

Om du vill veta mera om dem kan du läsa på SMHI:s webb, eller på Atmospheric optics www.atoptics.co.uk.

/Sture

Foto: Sören Karlsson

För en gångs skull lyckades vi fånga dagen!

Efter långa tråkgrå höstdagar kom solens strålar äntligen i genom molnen den här morgonen. Det var dags för morgonpromenad och fylla på förråden. Vi tog bilen mot Sköllersta fabriken, via Pålshoda, tänkte gå upp på Fornborgen.

Det var så vackert med små, små solglittrande iskristaller i luften.

Efter att ha åkt förbi Hallsbergs kyrka, så ser vi tre solar över skogen. Kan det vara ett tecken på att ljusare tider är på väg? Vi stannar bilen vid infarten mot Herrfallsäng, tar kort med mobil, så är det upplysta fenomenet borta.

Vi fortsätter vår tur, nu kändes livet ljusare

/ Kerstin

På jakt efter svarta fläckar

Sture Hermansson

Lönttjärfläckar finns i stora mängder i Broby äng på hösten

Du har väl sett dem? De svarta fläckarna som finns i mängder på lönnlöven på hösten.

Det är en parasitsvamp som orsakar fläckarna och, på grund av utseendet, fått namnet tjärfläcksvamp. Den art som är vanlig på lönn är lönttjärfläck *Rhytisma acerinum*. Den verkar inte orsaka någon direkt skada på träden och jag tycker den är ganska dekorativ.

Det är på den svenska skogslönnen som tjärfläckarna är vanliga, men hur är det egentligen på andra lönnarter? När jag samlade bilder för att illustrera Karl Gustafs Nilssons Svampar i Närke del III gick jag efter hans fyndplatser i Hallsberg för att få till några färska svampfoton.

Karl Gustaf hade funnit tjärfläckar på

planterade naverlönnar vid Equmeniakyrkan, så för att kanske utöka fyndplatserna gick jag till naverlönnarna vid gång- och cykelvägen förbi Sydnärkehallen mot ekoparken, och jo då! efter lite letande fann jag några spridda tjärfläckar även på dessa.

Stärkt av framgången fortsatte jag till den gamla folkparken där det en gång planterades en allé av tysklönn. Även där har Karl Gustaf funnit tjärfläckar. Det blev framgång igen. På de småplantor som omger de stora planterade träden fanns enstaka tjärfläckar. Nu hade jag bilder på parasiten på både skogs-, naver- och tysklönn.

Hemkommen till datorn satte jag mig att jämföra med fynd på nätet. Det visade

På de här naverlönnarna har vi tidigare hittat intressanta galler. Nu fanns här också intressanta svampar

En tjärfläck i närbild. Det fanns bara några stycken. Naverlönner verkar inte vara lika mottagliga som skogslönn

Uppslag av små tysklönnar i folkparken

*I närbild är *R. punctatum* mera fäckig än *R. acerinum**

sig att naverlönnstjärfläckarna inte var noterade i Sverige! Ätminstone inte på artportalen. Fortsatt letande efter bilder gav som enda resultat ett par bilder från Rumänien tagna av en engelsk fotograf och ett par bilder från Frankrike. Lönn-tjärfläck på tysklönn hade fått 6 prickar på utbredningskartan för Sverige, förutom den i Hallsberg.

Hos Karl Gustaf studerade vi bilderna och jämförde med en artikel om dessa svampar i Svensk Mykologisk Tidskrift. Det visade sig då att fläckarna på tysklönnarna var en annan art, *R. punctatum* (svenskt namn saknas), igenkännbar bl.a. på att fläcken var uppbruten i ett ruttmönster. På artportalen fanns två rapporter om *R. punctatum* på tysklönn, varav en i Garphyttans nationalpark.

Tjärfläck på skogslönn. Fläcken är mera täckande och inte uppbruten i mindre områden.

Lundby äng

Sture Hermansson

Lundby äng vid Vibysjön har äntligen blivit naturreservat. I skötselplanen skriver länsstyrelsen bl.a. att ”En mosaik av hävdad strandäng, naturbetesmark och naturskogsartad blandskog ska skyddas,

nyskapas och vårdas”

I naturreservatet ingår bl.a. grillplatsen vid Hästhagsudden och en del av naturstigen runt Vibysjön medan fågeltornet ligger strax utanför.

Ett parti av den naturskogsartade blandskogen

*På den gamla sjöbotten
står granarna liksom på tå*

*Brun kärrhök och
den lilla fjärilen
dammott*

*Vi i Naturskyddsföreningen har
åtagit oss sköta en del av naturstigen*

Kerstin P Miljöprofil

Hallsbergs kommun
delar varje år ut några
stipendier i olika
kategorier. I år utnäm-
des vår styrelsemedlem
Kerstin Pettersson till
Årets miljöprofil.

Här får hon priset vid årets sista kommunfullmäktigesammanträde av Magnus Andersson och Siv Lunander.

Grattis Kerstin!

Nedan: Nerikes
Allehanda presenterade
Kerstin på en helsida.

Kommunens prismotivering:

Årets miljöprofil - Kerstin Pettersson

Ingen kan göra allt – men var person kan göra sin del för att värna om natur och miljö. Året miljöprofil tar inte bara ansvar för sin egen del, utan även för andras slarviga beteende.

Kerstin är ett föredöme när det gäller att tänka på djur och natur. Dagligen väljer hon att plocka upp skräp kastat av andra.

I den bästa av världar skulle denna samhällsinsats från en enskild individ inte behövas. Vi måste alla ta ansvar för miljön och den jord vi lämnar efter oss.

Kerstin är väl värd detta stipendium och får genom denna utmärkelse symbolisera alla de personer som dagligen i det tysta gör en insats för miljön och bidrar till en bättre värld att leva i.

NA Nieuwsp 20 december 2003

Sydnärke | 3

Årets miljöprofil "Det har nog blivit flera hundra sopsäckar"

Enligt Personuppgifts- och sekretesslagen ska all information på personuppgift skyddas.

Kerstin **böjer sig** för
ett renare Hallsberg

HALLTJÖRD Därför har också han stört sig på smokning på rökare - godisapparat, plantor, ett stycke läsk, cigarettpaket, frysare, tvändor och så vidare. Men

nigrescens. Mod medium
shaped hemispherical mass
FRC, spongy with fine
cells that are yellowing
on the lower half. Octa-
nyl and 1st and 2nd egg of
the andros litia.

- Den är ingen tackvar
på ett direkt. Skand ska ju
gå tillbaka på varmen och
jag har gått för det som
är en del. Men jag tänker

Det kan blika i haven og
flodene ruller, Vi har
ra og rime og pulser
skid og dæ. Det er
rykter om et elendigt
dæ, men det har
alle tid siden.

More vilgare miljøer I de senere år har der været en tendens til, at der bliver bygget flere og flere nye miljøer, der er mere vilgare end de gamle. Dette skyldes blandt andet, at der er kommet flere og flere mennesker, der har brug for et miljø, der er mere vilgare end de gamle. Dette skyldes blandt andet, at der er kommet flere og flere mennesker, der har brug for et miljø, der er mere vilgare end de gamle.

Älskar du att baka de
placika applet?
En som går det är
Kristin Persson, som nu
bävit utsedd till årets
måltidsprofil av Hålsborgs
kommun.
Glömmer du i Hålsborgs län.

- Fångar besöker jag. Is-
rens besöks och jag gick
ut varje dag som jag är till
mattningen jag, säger Kvasta
och förklarar att det är kun-
den ska släppa uttrycket
som på henne till.
- Jag tiller jag på till som

[illegible]

– En gång såg jag två
långspådder i en
gata i Göteborg.
De var så stora
och vackra att
de såg ut som
djur från en
annan värld.

— Magnus Andersson räddade sig, berättade chefen för Sveriges Radio om mordet på den svenske ambassadören i London. Han hade varit en av de som hade varit på plats när mordet på den svenske ambassadören i London.

Jag blir arg på folk som inte lyssnar på mig.

lat Kristina Persson för en
personlig intervju vilken
stämde som bokad. Det
kontrollerade sig bevisligt
i Hållborg är utspeland-
stämde.

- Jag skulle säga att
Vad är en jag gör en pro-

är alla. Tänk på dem som
bägar en gradlinje och som
samtidigt slänger pappret
på marken, men vill inte
bli som dem eftersom de
allt i alla gör. Om varje
person skulle ta upp detta
skulle det ju inte ligga i

Das ist ein sehr oft begehrtes Produkt. Man sollte es nicht zu spät bestellen, da es schnell ausverkauft ist.

I especially like the
herring. I've got just the
right recipe and brought
the whole lot to the
celebration. I've got a
few more to go.

Skaffa ett komplement av våra mest populära kommande kommande. Olikartade, Olikartade med andra profiler och i ena änden.

på dem som löper
en godisbit slänges
pappret på marken
men också på folk
som går förbi utan

Du hälsas välkommen till

Årsmöte

i Hallsbergs Naturskyddsförening

Onsdag 2 mars 18.30
Dagcentralen Åsen Hallsberg

Efter årsmötet:
Torbjörn Arvidson visar bilder
från året i naturen

Varmt välkomna!
Kaffe serveras.
Ta gärna med
intresserade vänner

Studie
främjandet

Vi är en krets av
Naturskyddsföreningen

Aktiviteter 2022

Tyvärr! Coviden har kommit tillbaka! Det här inomhusmötet måste vi ställa in!

Vi hoppas komma tillbaka senare. Meddelas på hemsidan i så fall.

OBS! **Coop** i programmet betyder Coop city Södra Allén 28 i Hallsberg

Svampar i Närke

Karl Gustaf Nilsson presenterar sin nya skrift Svampar i Närke III. Han berättar för oss om svampar, varav många är sådana som de flesta av oss inte lägger märke till och Sture Hermansson visar svampbilder.

Kantakrogen på Hallsbergs hembygdsgård

Ansvariga: Ingela Wallin 070-276 41 03

Sture Hermansson 072-72 135 87

**Onsdag
2 mars**

kl. 18:30

Årsmöte

Efter årsmötet visar Torbjörn Arvidson bilder från året i naturen

Årsmöte kl. 18.30

Efter mötet: Fika och sedan

Bildvisning kl. 19.30

Plats: Dagcentralen Åsen, Hallsberg

**Lördag
12 mars**

*Kl. 18:00 eller
18:30*

Ugglor

Vi träffas vid grillplatsen i Herrfallsäng.

Där tänder vi grillbrasan och fikar och lyssnar till inspelade ugglor.

Ta gärna med något att grilla och något eget att sitta på om det blir trångt vid elden.

Samling vid Coop kl. 18.00 eller Herrfallsäng kl. 18.30

Ansvarig: Sture H. 072-72 135 87

Sön 3 april

Länsstämma i Västernärke

**Söndag
10 april**

kl 8.00

Morgon vid Igeln

Vårmorgon med tranor och korvgrillning vid fågelsjön i barrskogen mellan Skogaholm och Pålsboda.

Avresa från Coop kl. 08.00

Ansvarig: Åke Teljå 019-57 89 62

Söndag 24 april <i>kl. 9.00</i>	Tomta hagar Natur- och kulturhistorisk vandring mellan slätten och skogen. Två år har vi måst ställa in den här aktiviteten. Nu ska den bli av. <i>Coop 9.00 eller Tomta hagar 9.15</i> <i>Ansvarig: Sture Hermansson 072-72 135 87</i>
Söndag 8 maj <i>kl. 9.00</i>	Vandring i Tjälvesta - Snavlunda hagar Vandring genom de båda reservaten med start vid reservatparkeringen i Tjälvesta. Ca 3 km vandring "enkel resa" Med hjälp av bilar kan vi ordna återfärden till Tjälvesta. <i>Coop kl. 9.00 eller</i> <i>Reservatparkeringen Tjälvesta ängar kl. 9.30</i> <i>Ansvarig: Gunnar Hurtig 070-560 89 01</i>
Lördag 14 maj <i>kl. 07:00</i>	Vårvandring vid Ekenäs Vårvandring genom Säbylundsparken med utgångspunkt vid Kumlaföreningens stuga i Ekenäs kl. 07:00 <i>Ansvarig: Åke Teljå 019-57 89 62</i>
Sön 22 maj <i>kl. 09:00</i>	Fjärilslandskapet i Norra Mossby I detta område genomför Kumla kommun med samarbetspartners ett projekt för att öka den biologiska mångfalden med fjärilarna som symbolarter. <i>David Bertholdsson guidar oss.</i> <i>Coop 09:00</i>
Lör 28 maj <i>10.00-13.00</i>	Småkrypspaning vid Lundby äng. Välkommen till en dag för hela familjen vid Lundby äng som är månadens reservat. Tillsammans går vi på upptäcktsfärd i det nya reservatet vid Vibysjön, och letar insekter både i vatten & på land. Tag med fika. Grillmöjlighet finns också. <i>Samling sker vid badplatsen vid Hästhagsudden, på sjöns västra sida.</i> Månadens reservat arrangerat av Hopajola och Länsstyrelsen.
Sön 5 juni <i>kl. 18:00</i>	Naturnatten En vandring i det nya naturreservatet Lundby äng vid Vibysjön. Vi avslutar på grillplatsen vid Hästhagsudden <i>Avresa från Coop kl. 18.00</i> <i>Hästhagsudden vid Vibysjön kl.18:30</i> <i>Ansvariga: Ingela Wallin 070-276 41 03</i> <i>Gunnar Hurtig 070-560 89 01</i>

Juni <i>Tid meddelas ca en vecka innan</i>	Kamperhulta-kärret Närkes enda lokal för dvärgflickslända. Närkes insektsförenings aktivitet. Per Karlsson Linderum guidar. <i>Exakt tid bestäms ca en vecka innan. Se insektsföreningens hemsida</i> https://narkesinsektsklubb.wixsite.com/start
Tis 14 juni <i>kl 14:30</i>	Skogsplantaskolan Vibytorp Hallsberg Svenska Skogsplantor arbetar med förädlat frö och kvalitetsplantor. Här produceras plantor som har miljövänligt skydd mot snytbagge m.m.. <i>Avfärd Coop 14:30</i> <i>Ansvarig: Gunnar Hurtig 070-560 89 01</i>
Sön 3 juli <i>kl 9.00</i>	Rockebro naturreservat Vandring längs åsen bland de märkliga åsgroparna, besök vid Rockebro offerkälla, Botanikslinga med myrlilja, klockljung m.m.. <i>Avfärd Coop 09:00</i> <i>Ansvarig: Sture Hermansson 072-72 135 87</i>
Lördag 20 Augusti	Stora Kortorp Nytt naturreservat i gamla beteshagar. Månadens reservat. Länsstyrelsen och Hopajola arrangerar <i>För närmare besked om tid och plats: Se Hopajolas program eller hemsida.</i> https://www.studieframjandet.se/Hopajola/naturguidning/
Torsdag 1 september <i>kl 13:00</i>	Fortum Recycling and Waste Studiebesök på det som tidigare hette SAKAB <i>13:00 från Coop</i> <i>13.30 vid Sakab</i> <i>Högst 25 pers. Förhandsanmälan till</i> <i>Gunnar Hurtig 070-560 89 01</i>

Vi samarbetar med KumlaFöreningen om programmet. De har också en del punkter som inte står i vårt program. Kolla deras hemsida!
Deras hemsida har adressen: kumla.naturskyddsforeningen.se

Söndag 11 september <i>kl. 9:00</i>	Svamp Traditionell svamputflykt Vi åker till någon lämplig svamplokal. Hans-Åke Sandberg hjälper oss sedan att identifiera svamparna. <i>Avfärd Coop 09:00</i> <i>Ansvarig: Sture Hermansson 072-72 135 87</i>
Lördag 24 september <i>kl. 17:00</i>	Kvismaren Tranor och gäss vid Kvismaren I kvällen kommer tusentals gäss och tranor inflygande till sina övernattningsplatser i Kvismaren. Favorit i repris sedan förra året. <i>Avresa Coop kl. 17.00</i> <i>Ansvarig: Gunnar Hurtig 070-560 89 01</i>
Söndag 2 oktober <i>kl. 9:00</i>	Naturnära skogsbruk Studiebesök hos Rune Torstenson i Bulltorp <i>Avresa Coop kl. 09.00</i> <i>Ansvarig: Ingela Wallin 070-276 41 03</i>
Fre 7 oktober	Hallsbergsmarken Besök oss i vårt stånd Vi står i vårt stånd vid Storgatan och informerar om miljövänliga veckan m.m.
Söndag 20 november <i>kl. 17:00</i>	Medlemmarnas bilder Vår traditionella avslutning av året Vi kopplar av med fika och bilder från året som gått. Ta gärna med dig några bilder. Vi har utrustning att visa dem. <i>Kantakrogen Hallsbergs hembygdsgård kl. 17.00</i> <i>Ansvariga: Ingela Wallin 070-276 41 03</i> <i>Sture Hermansson 072-72 135 87</i>

OBS! Vi måste göra programmet månader i förväg.

Kontrollera gärna programmet med vår hemsida eller ansvarig för aktiviteten.

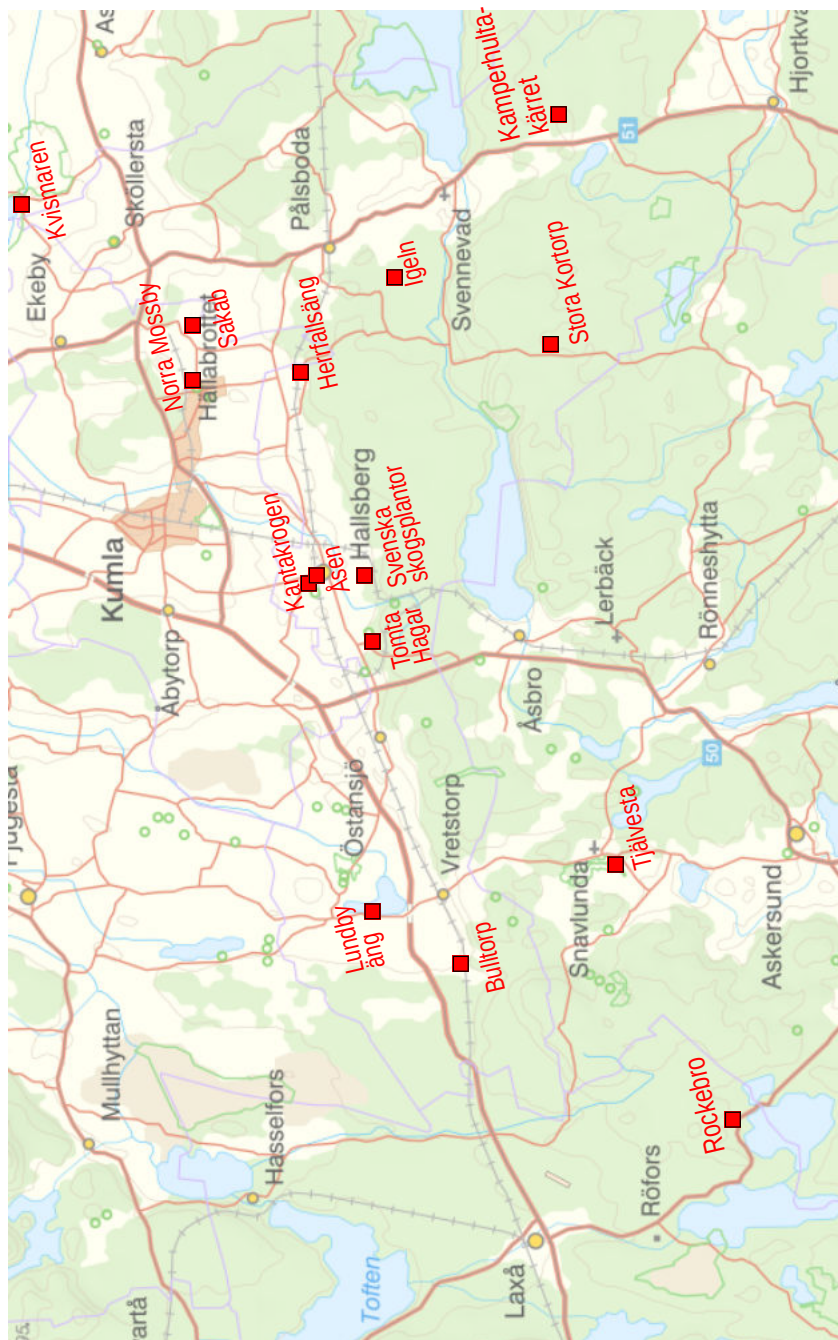
Lämpliga kläder och matsäck gäller alltid!

Info via e-post: Om du lämnar din e-postadress till riks eller direkt till sture@sturehermansson.se kan du få del av information och påminnelser jag skickar ut inför varje aktivitet.

Våra arrangemang sker i samarbete med Studieförbundet

Här sker årets aktiviteter

På programmet

Vandring i ängarna

Visst ser det inbjudande ut med de mjuka kullarna i Tjälvesta och Snavlunda ängar. Missa inte vår vandring där den 8 maj!

Flicksländor

Via vår nya styrelsemedlem Per Karlsson Linderum har vi ett samarrangemang med Närkes insektsförening. I juni ska vi försöka skåda den minsta trollsändan, dvärgflickslända. Den är inte lätt att upptäcka, men nu ska vi försöka i Kamperhultakärret. Ta med stövlar och framåtanda!

En nyhet till för oss: Vi har inte satt ut exakt datum, utan du får följa hemsidan för att kunna hänga med på den rätta dagen.

När du nu har blivit intresserad av trollsländor och andra insekter måste du ta dig en titt på insektsföreningens bok Trollsländor i Närke. Kanske ett inköp?

<https://narkesinsektsklubb.wixsite.com/start>

Spjutfickslända och röd fickslända

Flicksländorna är mindre och gracilare än de stora trollsländorna. De festa klär i blått men det finns också en röd art som här demonstrerar det vackra hjärtformade parningshjulet.

Vid den fina rastplatsen Hästhagsudden vid Vibysjön kan vi träffas åtminstone två gången i år: 28 maj när Hopajola och länsstyrelsen bjuder in till månadens reservat och på kvällen 5 juni när vi frar naturnatten här.

Vi ska naturligtvis också ta en tur på naturstigen. På bilden ovan har Ingrid och Kerstin m.f. ordnat en tipspromenad vid invigningen av en del av stigen

Lundby äng

Prästtallen är en av sevärdheterna i Lundby äng. 15 maj 2005 mätte vid dess omkrets till 4,07 m. Imponerande, men 2018 mätte Mattias Glad den till 4,34 m vilket han bedömde som en av de 5 grövsta i Sverige. Se hans tallar.se Hur mycket har den växt nu?

Vi ses snart!

Och gissa vilka du träffar här? Jo naturligtvis den ambitiösa programgruppen som är ute och testar olika platser. Här tar vi vår matsäckspaus längst ut på udden från Rockebro ut i Ö. Laxsjön. Ingela, Sture och Gunnar. 8 november 2021.

*Vår i Snavlhunda äng. I vitsippsmattorna
blommar lungört och vårrärt.*

